

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Búcsúszó.

A Debreceni Protestáns Lap ez alkalommal jelenik meg utoljára a mostani szerkesztőség és a mostani tulajdonosa kiadásában. A lap tulajdonosa megegyezés szerint átadta a lap tulajdonjogát a tiszántúli református egyházkerületnek, amely arról mind a szerkesztés, mind a kiadás tekintetében 1934 január hó 1-től kezdve rendelkezik. Mi, az eddigi szerkesztőség tagjai, hálás és szerető szívvel búcsút veszünk tehát a kedves olvasóközönségtől, amellyel majdnem két évtized nehéz munkájában összefortunk.

Tizennyolc éve mult, hogy az egyházkerület vezetőférfiainak felhívására átvettem a Debreceni Protestáns Lapot az akkori tulajdonos-szerkesztőtől, a nagyérdemű Ferenczy Gyulától. Az átvétel elég súlyos anyagi teherrel történt, de az első három év virágzása megszabadított minden anyagi gondtól s a legszebb reményekkel lehetett nézni a jövő elé. Am a háború után bekövetkezett nagy változás ismét bizonytalanná, sőt válságossá tette a lap helyzetét. Az ország szétdarabolása folytán az előfizetők nagyobb fele elmaradt, a pénz romlása folytán pedig a kiadási költségek és az előfizetési ár között szükséges összhangot fenntartani nem lehetett. Előbb csak a munkatársak szükségzerű tiszteletdíjának kiadása vált lehetetlenné; azután a szerkesztői és a kiadói munkák díjazására sem maradt pénz s örülni lehetett, ha a nyomási és expedíálási költségek fedezete legalább papíron megvolt. Az utóbbi évek gazdasági válsága aztán nyilvánvalóvá tette, hogy magánember nem birkózik meg a nehézségekkel, mert nem állhat rendelkezésére olyan apparátus, amely a mérleg két oldala között papíron meglevő összhangot reálissá tehesse. Ezért kellett a lap tulajdonjogától megválnom. Nagyon hálás vagyok az egyházkerület vezetőségének azért, hogy nem kellett a félszázadnál hosszabb idő óta élő lapot megszüntetni, hanem további sorsát jó kezekbe lehetett átadni. Az olvasóközönséget pedig arra kérem, hogy az új tulajdonost, az egyházkerületet, amely mindenki bizalmát méltán bírhatja, a lapfenntartás

munkájában az eddiginél fokozottabb mértékben szíveskedjék támogatni.

Valóban igen szomorú feladat lett volna számomra, ha a szívemhez nőtt lapot megszüntetnem kellett volna. Hiszen így is nehéz szívvel és az önvád érzésével válok meg tőle: a lapot nem tudtam úgy vezetni, hogy az közszükségletet elégítve ki, általános kedvességnek örvendjen és kellő támogatásban részesüljön. Ezt az önvádat enyhíti, hogy azokban az esztendőkből, amelyekben az anyagi feltételek még meg voltak, vagy legalább meglétükre remény volt, *tudtunk* jó lapot adni olvasóinknak, továbbá, hogy azoktól a vezető elvektől, amelyeket a lap átvételekor általános tetszés mellett kifejtettem, soha el nem tértünk és végül, hogy ez a lap a tizennyolc év alatt személyes szempontokat sohasem szolgált. Aztán: ha nem tudtunk is kedvességet találni, — majd talán egy boldogabb időben...

Az a viszony, amelyben a Debreceni Protestáns Lap a tiszántúli egyházkerülettel az elmúlt tizennyolc év alatt is állt, amely ugyanis a tulajdonos és a szerkesztőség kizárólagos rendelkezése alatt álló lapra nézve az egyházkerületi hivatalos közlések elvállalása folytán az egyházkerület vezetősége irányában különös tekintetekre kötelezett, — igen könnyen vezethetett volna bonyodalmakra, vagy keserűségekre, ha az egyházkerület rendelkezésre jogosult tényezői részéről nem tapasztaltunk volna mindig teljes megértést. Ezért az elismerés elsősorban *Baltazár* Dezső püspök úrnak jár, aki a lap alulírt irányítóját sokkal régebben és sokkal melegebben tüntette ki bizalmával és barátságával, semhogy egyes — olykor pedig komoly elvi alapon álló — nézetkülönbségek miatt a lap állásfoglalását befolyásolni akarta volna. A szerkesztőség minden előzetes vagy utólagos észrevétel nélkül mindig írhatta azt, amit helyesnek látott és ezzel a jogával élt is abban a tudatban, hogy nagy vonalakban egy úton járunk a püspök úrral s a részletkérdésekben fennforgó nézetkülönbség semmiképp sem érintheti azt a nagy tiszteletet, amely a *Baltazár* Dezső kivételesen értékes egyéniségét méltán körülveszi. Bizonyára van a Debreceni Protes-

táns Lapnak a tizennyolc év alatt is olyan korszaka, amelyre a püspök úr is különösen jószívvel emlékezik.

A legmélyebb kegyelettel kell megemlékezni a nagynevű gróf *Degenfeld József* volt főgondnokunkról, akit az egyházi közéletben híven követett vezéremül tiszteltem s aki a lap körüli munkámban is mindig szeretetteljes jóakarattal támogatott. A harmonia az egyházkerületi elnökséggel való együtt munkálkodásra most is megvan és a laptól való megválásomnak keserűségét növeli, hogy ezen az úton nem áll módomban az egyházkerület mostani, nagyrabecsült főgondnokának báró *Vay Lászlónak* nemes törekvéseit támogatni.

Hálás köszönetet mondok mindazoknak, akik a lapot az én vezető munkám idején érdemes dolgozataikkal felkeresték. Különösen nagy köszönettel tartozom volt kedves szerkesztőtársamnak: *Erdős Károlynak*, aki egy évtizednél tovább állt mellettem hűséggel, nagy pontossággal és kitűnő hozzáértéssel. Úgyszintén a szerkesztőség mostani tagjainak, a felülmulatlan készségű *Révész Imrének*, aki nemcsak nagybecsű dolgozataival gazdagította a lapot, hanem pár éven át a felelős szerkesztői munkát is teljesen önzetlenül végezte, valamint nagyérdemű főmunkatársunknak: dr. *Szász Imrének*, aki szintén csak a terhet ismerte meg a lap körül. Egy nyereségem bizonytalannal van e lappal foglalkozásból, ezeknek a jeles férfiaknak eléggé nem értékelhető barátsága.

Ha van valaki, akinek jóindulatát munkákkal megérdemeltük: arra kérjük, tartson meg bennünket továbbra is szíves barátságában. Akit pedig a közügy szolgálatában megbántottam: arra kérem, bocsásson meg, mert bántani senkit sem akartam. **Kun Béla.**

Gazdagok a papok.

Egyik vármegyei orvosi gyűlésen az orvosi honoráriumot a mai kereseti és jövedelmezési lehetőségekhez viszonyítva maguk az orvosok is túlmagasnak találták s úgy határoztak, hogy azt lényegesen leszállítják. Határozatukban — azonban azt is kimondották, hogy ez a megállapításuk nem vonatkozik a földbirtokosokra és a papokra, ezektől ugyanis kérhetik a régi magas díjakat is, mert ezek ma is jól szituált emberek, ezek fizethetnek, ezek gazdagok.

A keresetiadóra vonatkozó legújabb jogszabály szerint a rendes adón kívül különadó címén még egyszer annyit fizet minden adóalany, ha tisztviselő, a nem tisztviselő pedig — tehát a papok is — e címen nem egyszer annyit, hanem kétszer annyit kötelesek fizetni. A pénzügyi kiküldöttek különös ügybuzgósággal nézik meg és vizsgálják felül a községi kereseti adókiivetéseket és nem mulasztják el egyetlen esetben sem felhívni az adókezelő figyelmét erre a különös rendelkezésre, hogy a pap, mert nem tisztviselő, külön keresetiadót nem egyszeresen, hanem kétszeresen tartozik fizetni. Mert a papok fizethetnek, gazdagok a papok.

Ne vesztegessük se a papírt, se az időt a fenti téves és hamis megállapítás megcáfolására, hanem jelentsük ki: nem is olyan nagy baj az, hogyha a papok nem gazdagok. Nem a nélkülözésekre, a teljes anyagi lerongyolódásra gondolok, hanem az elviselhető szegénységre. Arra az állapotra, amely tisztességes lakást, élelmet és ruházatot ad és biztosít az Úr szolgájának és az ő házanépének. Továbbá, mint többletet adja azokat a pengőket, amelyekből megvásárolhatók a lelki táplálékok, könyvek, folyóiratok és lapok. Ez a létminimum és ma ez is veszedelembé jutott már!

Ruhánk bizony viseltes is, foltos is, mindennapi kenyerünk és lakásunk még megvan, de a szellemi táplálékokat beszerezni már nem tudjuk. Milyen nagy baj pedig az és mekkora kár származik abból, hogyha a református lelkipásztor megrozsdásodott lándzsáját újjal nem tudja felcserélni, hogyha szellemi fegyvereknek híján veszteg kell maradnia.

Ennél még csak egy okozhat anyaszent-egyházunknak nagyobb veszedelmet. Az, hogyha a szegénység polip karjától a lelkész szorongatva, megrendül hitében, megfelelkezik isteni elhivatottságáról és felületessé és komolytalanná lesz. Felületessé lesz az Ige tanulmányozásában és hirdetésében, a sakramentumok kiszolgáltatásában, maga és házanépének fegyelmezésében, gyermekeinek az igaz hitben való nevelésében. Komolytalanná lesz a szent hívása tisztaságának megőrzésében és ragyogtatásában, mind magán, mind hivatalos forgólatásában.

A nélkülözés sokszor a lélek szárnyalásának útját állja, kedvetlenséget szül, szomorúságot okoz. De nem nekünk, református lelkipásztoroknak az életében! Jól mondják, helyesen neveznek bennünket gazdagoknak. Azok vagyunk. De nem azért, mert magas orvosi honoráriumot tudunk adni és nem is azért, mert dupla keresetiadót fizetünk, hanem azért, mert ma se tántoríthat el semmi bennünket a Krisztus szerelmétől. Gazdagok vagyunk, mert tudjuk, hisszük és prédikáljuk minden mi szegénységünkben, hogy az igaz ember hitből él. Gazdagok vagyunk, mert végtelenül szeretjük hivatásunkat, népünket, egyházunkat, templomunkat, iskolánkat, szeretjük a gyermekeket, az ifjúságot és hazánkat. Gazdagok vagyunk, mert halálosan szeretjük Bibliánkat.

Az esztendő utolsó órájában egyik kérdésünk ez szokott lenni: mennyit gyűjtöttünk, miben gyarapodtunk?

Ezerkilencszázharminchárom év december hó harmincegyedikén magyar református lelkipásztor felel erre a kérdésre! Tudsz-e rá valamit felelni? Megtudod-e mutatni a Te gazdagságodat? Micsoda a Te gazdagságod? Csúfolódva nevez a világ gazdagnak, vagy valóságosan gazdag vagy? Testvérek, számadástartásunk során legyen ez az első kérdésünk s feleljünk erre a kérdésre komolyan és igazán!

Szász Imre.

Torokőr.

Írta: Kósa Béla.

Azt hiszem kevesen hallották még olvasóim közül ezt a szót: „Torokőr“? Nem falu, nem város, nem valami földrajzi fogalom, nem személy, vagy más efféle, hanem: cukorka. Feleségem lepett meg velem. Papírzacsokjáról ezt olvasom: „...akiknek foglalkozásuknál fogva sokat kell beszélniök, mint tanárok, tanítók, ügyvédek, szónokok, színészek stb. a torokőr hasznos szolgálatot tesz...“

Tehát minket papokat *megint* kifelejtettek! Mi nem tartozunk azok közé, akiknek sokat kell beszélniök és akiknek torokőrre van szükségük, pedig az összes felsoroltak mind zárt és fűtött helyiségekben beszélnek és szónokolnak. A papok és a kántorok azok, akik esőben, szélben, hóban, fagyban végzik szolgálatukat a szabad ég alatt vagy fűtetlen, dermesztő, huzatos templomokban... (Nem a torokőr, hanem a „*megint*“ miatt írom ezeket!...)

Nemrégén a rádióban hangzott el előadás az iskolán kívüli népművelésről. Ekkor felsorolták a népművelőket: jegyzőket, tanítókat, orvosokat, gazdatisztekét stb. De a lelkészekről nem tettek említést.

Tudd meg tehát paptársam, hogy te hiába éled le életedet szeretett néped közt, hiába tanítod a templomon kívül is körökben, egyletekben és saját házukban is, hiába vezetéd és rendezéd a többi tanult emberrel együtt az iskolán kívüli előadásokat, te nem érdemled meg, hogy a népművelők közt felsoroljanak, holott az első helyet igényelhetéd...

Eszembe jut az országnak a forradalmak, a megszállás utáni újraéledési és építési idejéből, mikor a különböző vállalkozások, alakulatok Budapestről propaganda iratokat küldözgettek falura, hogy azok is kihagytak minket számításaikból. Mint kezdő és fiatal lelkipásztor, akkor sok jóakarattal, naív önbizalommal és az egész lelkészi kar iránti szolidaritásból, szinte méltatlankodva írtam meg egyik kereszténykeresztyén alakulatnak, hogy csalódnak, ha azt hiszik, hogy a papok segítségét az újjáépítésnél nélkülözhetik.

Mit feleltek, mit nem, már nem tudom, de állítom, hogy sok pap és több templom van abban a városban, ahol a „torokőr“ cukorkát gyártják. Az iskolán kívüli népművelési bizottságok elnökei legtöbbször a lelkészek. A legtöbb utazó, titkár, ellenőr és képviselőjelölt a parókhiákon kap szállást és úri ellátást. Mégis rólunk vagy elfelejtkeznek, vagy bántólag emlegetnek.

Két eset van: vagy belenyugszunk a dolgok illetén rendjébe, állásába és akkor megérdemeljük, hogy mindenütt mellőzöttek, illetve kigúnyoltak legyünk, vagy pedig minden esetben felszólalunk és megfelelő módon, formában és helyen tiltakozunk, protestálunk és bizonyosságát adjuk annak, hogy velünk komolyan számolni kell, mert értékes és nélkülözhetetlen

tényezői vagyunk a magyar nemzeti társadalomnak és művelődésnek...

Mindez csak eszembe jutott a „Torokőr“-ről; de nem azt jelenti, hogy minden kicsiségen fennakadunk és — mint némelyeknek szokásuk, — a szűnyogot is elefántnak nézzük, hanem úgy végezzük hivatásunkat, úgy hasuk át szellemünkkel és befolyásunkkal a körülöttünk hullámzó életet, hogy nélkülünk falun, városban, vármegyén semmi ne történhessen és hogy ennek mindenki örülhessen. Minket nem lehet feledni és negligálni!... Vajjon az új év és új törvénykönyv hoz-e etekintetben valami újat?...

TUDÓSÍTÁS

Az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegye rendkívüli közgyűlése

Debrecenben, 1933 december 21-én.

Az új törvénykönyvnek 1934 jan. elsején való életbelépése minden egyházmegyében rendkívüli közgyűlés tartását tette szükségessé és sürögőssé. Egyházmegyénket Bartha László esperes és Rásó István gondnok dec. 21-ére hívták össze Debrecenbe, a vármegyeház dísztermébe.

Esperes először imádkozott, majd elnöki megnyitó beszédet tartott, melyben újra rámutatott arra a szomorú állapotra, melyben egyházmegyénk egyházai az iskolafenntartás terhei miatt, minden külső segítség nélkül sínylődnék és az elmerülés szélén vannak.

Az elnöki előterjesztéssel kapcsolatban Demjén Ferenc indítványozta, hogy egyházmegyénk irjon fel a kerülethez a már régebben beígért, általános 5%-os országos iskolai adónak törvénybe iktatásának szorgalmazása érdekében. (Állami törvénybeiktatásról van szó!)

Az új egyházi törvénnyel kapcsolatban egyházmegyénk megalakította a lelkész jelölőbizottságot és az egyházmegyei tanácsot. Több bizottságot küldött ki szabályrendelet-tervezetek készítésére, elrendelte a szavazást az egyházmegyei ügyészi állás betöltésére. (Ezután a gyülekezetek, ill. presbitériumok választják az egyházmegyei ügyészt.)

Felhívta a gyülekezeteket, hogy nyilatkozzanak egyházközségi közgyűlésük szervezésének módjára nézve. (Lásd az új törv.-könyv vonatkozó §-ait.)

Tudomásulvette a közgyűlés, hogy a választói névjegyzékek az 1934. év végéig érvényesek.

Szerbe-számbevette közgyűlésünk az egyházmegyei közgyűlés alkotótagjait, kiknek száma a balmazújvárosi vallásoktató-lelkésszel, a hajdúböszörményi meg a hajdúnánási gimnáziumi vallásanarral és az új képviselőkkel együtt circa: 90 lesz.

Egyházmegyénk a kebelbeli egyházak közül nyolcat jelölt ki az egyházkerületre való fel-

terjesztés végett, melyekbe csak ötévi segéd-lelkészi, vagy kétévi önálló lelkészi szolgálat után lehet pályázni. Ezek: Hajdúböszörmény, Hajdúnánás, Hajdúhadház, Balmazújváros (magyar), Püspökladány, Nádudvar, Hajdúszoboszló és Büdszentmihály.

Az új törvénynek a gyülekezetekben való meghirdetésével az esperes bízott meg.

Hajdúvidéki tollforgató.

HALOTTAINK

Kézy Ignác fehérgyarmati református lelkész életének 49., boldog házasságának 22. évében hosszas, kínzó betegség után folyó hó 24-én reggel elhunyt. Karácsony második napján déli 1 órakor a református templomban tartott gyászistentisztelet után a fehérgyarmati református temetőben helyezték örök nyugalomra. Emléke legyen áldott.

KÜLÖNFÉLÉK

Boldog új évet kívánunk e lap minden olvasójának.

A **Debreceni Protestáns Lap** az 1934. évben 54. évfolyamában, mint a tiszántúli egyházkerület lapja fog megjelenni. Az erre vonatkozó részletes jelentést az új szerkesztőség a lap jövőévi első számában fogja közzétenni.

Révész Imre és Kun Béla beléptek a Református Élet szerkesztőségébe. E lap, mint a Református Figyelő és a Kálvinista Szemle egyesülése, 1934. január elején kezdi pályafutását. Szerkesztője Muraközy Gyula budapesti lelképásztor.

A **debreceni egyházközség** képvisellete a debreceni egyházmegye közgyűlésén az eddigi 14-ről 38-ra emelkedik, mivel az új törvény szerint az egyházmegyei közgyűlésnek a vallás-oktatólelkészek is tagjai s az ő számuknak megfelelő számmal emelkedik a világi képviselők száma is. Az egyházközség szavazatának számértéke tizenkettő lesz, mert egy egyházközség szavazatának számértéke sem emelkedhetik ennél magasabbra. Ha a debreceni egyházközség a meglévő lelképásztori állások száma szerint hét egyházközségre tagozódnék, a debreceni reformátusság negyvenötöt számító szavazattal venne részt az egyházmegyei, egyházkerületi és zsinati választásokban.

Hivatalos értesítés.

A Tiszántúli Református Egyházkerület Püspökétől
4557/4558—1933. szám.

KÖRLEVÉL.

Tudomásulvétel céljából felhívom a kebelbeli nagytiszteletű esperes urak és valamennyi tanintézet tekintetes igazgatóságának figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium

kiadásában megjelenő „Hivatalos Közlöny” f. hó 15-én megjelent 24. számában közzétett alábbi rendeletekre:

3841—1933. eln. sz. Állásnélküli tanárok és tanítók részére — közép- és középfokú iskolákban — a rendkívüli tárgyak és tanfolyamok el látásának biztosítása;

3842—1933. eln. sz. Állásnélküli tanároknak és tanítóknak, alsó- és közép-, középfokú iskolák tanulóinak magánoktatással való megbízása.

Atyafiságos szeretettel:
Debrecen, 1933. december 22.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A Tiszántúli Református Egyházkerület Püspökétől.
4215—1933. szám.

Pályázati hirdetés.

A hevesnagykunsági egyházmegyébe kebelezt *kunhegyesi* református egyház elhalálozás folytán megüresedett egyik lelképásztori állására pályázatot hirdetek.

I. Javadalom: az egyházközség presbitériumának egyelőre az egyházi költségvetés tetelei alapján megállapított 81—1933. sz. határozata szerint:

1. Kézpénz stólaváltsággal együtt az egyházközség pénztárából évnegyedenként előre fizetve: 2309 P 70 f.

2. Hús kat. hold szántóföld.

3. Termény: 48 mm. búza és 40 mm. árpa.

4. 66 mm. kemény tűzifa, beszállítva.

5. Temetési stóla.

6. Természetbeni lakás kerttel.

Az adókat az egyház pénztára fizeti.

Megváltandó beruházási költség: Teljes fürdőszobaberendezés 800 P értékben, szivónyomó szerkezetű kút és vízvezeteki csövek 360 P értékben, valamint a házikertben levő dísz- és gyümölcsfák egyezsége szerint.

Az állás a kegyeleti év letelte után, 1934. május hó 1-én foglalandó el.

II. A lelképásztor kötelelességei az E. T. I. tc. 143—145. §-ában, valamint az egyházi szabályrendeletekben vannak megállapítva.

Pályázati határidő: 1934. január 20.

A pályázók az új E. T. II. tc. 39. §-a szerint szabályszerűen felszerelt kérvényüket az okmányok visszaküldéséhez szükséges postabélyegekkel együtt Török Imre espereshez, Kiszállásra küldhetik be.

Debrecen, 1933. december 26-án.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

TARTALOM: Búcsú szó. Kun Béla. — Gazdagok a papok. Szász Imre. — Törökör. Kósa Béla. — Tudósítás: Az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegye rendkívüli közgyűlése. Hajdúvidéki tollforgató. — Halottaink. — Különfélék. — Hivatalos értesítés: Körlevél. Pályázati hirdetés.

Laptulajdonos: **Dr. KUN BÉLA.**